

HADTÖRTÉNELMI APRÓSÁGOK.

adifoglyok munkára szorítása. (1620.)

Gabriel Dei gratia regnorum Hungariæ et Transylvaniæ princeps et Siculorum comes etc. Generosi nobis sincere dilecti. Salutem et benignitatem. Ez levelünk vivő drabantoktul küldöttük 40 lengyel kozák rabokat, tudván azt hogy ott az (város és)¹ házaink építése kerül elégh dolgok leszen. Azért vasba verettven őket erőssen dolgoztassatok velek, hogy penigh az dolgozásban megh ne lakannyanak, tehát az homommai jószághbul boronza túrót hozatván mindennap kenyeret túrót adassatok nekik, de az dolgozástul megh ne kemeljétek őket.

Datum Novisolii, 2. Julii anno Domini 1620.

Gabriel m. p.

Küldzém: Generosis N. et N. Camerae Scepusiensis præfecto et consiliariis etc. nobis sincere dilectis. Cassovia.²

Közli: —g. —f.

Kassa tüzérségi felszerelése 1640-ben. (25. Februarii 1640: Consignatio rei artilleriæ et diversarum munitionum existentium.)

Kassán, Egy álgyu, *carthauna*, kinek *Rébay* a neve, (nyom 80 mázsát, vet 42 font vasat, a hosszúsága teszen 20 ahoz való golyóbist,) ki elszakatt.

A *Poór Táncz* nyom 93 mázsát, hosszúsága teszen 22½ ahoz való golóbissat.

A *Vadember* nyom 80 mázsát, hosszúsága teszen 20 ahoz való golóbist.

A *Bika* nyom 78 mázsát, hosszúsága teszen 21 golóbissát.

¹ E két szót a fejedelem törölte.

² Orsz. Levéltár, Cam. Scepus., Ben. Mand. 1620. Jul. Nr. 57.

Ezekhez való golóbis Nr: 2316.

Középső *carthauna*, avagy *Szingerin* nevű álgyu, vet 26 fontot.

Egyarányú, és Prágabeli álgyu három, *idest* (azaz)..... 3

Golóbis Nr ... 2205

Ismét három *Sebes álgyu*, az ketteő *Bocskay* nevű, vetnek egyarányu 6 fontot. .... Idest 3

Ahoz való vert vas golóbis ..... Nr 365

Folkan kettő. Vetnek 7 fontot ..... Idest 2

Ahoz való golóbis..... Nr 965

Hatfontos *Folkan* négy, ... Idest 4

Ahoz való golóbis..... Nr 399

Egy *Folkan* vet 5½ fontot, ... Idest 1

Ahhoz való golóbis..... Nr 410

Ismét öt fontos golóbis..... Nr 1071

Egy *Folkan* vet 4¾ fontot ..... Idest 1

Golóbis 78

Egy *Folkan*, vet négy fontot ..... Idest 1

Ahoz való golóbis..... Nr 416

Dupla *Folkaun* :

Egy vet 3½ fontot ..... Idest 1

Ahoz való golóbis..... Nr 101

Item (ismét) három fontos golóbis..... Nr 1492

Három Álgyu, vetnek 2½ fontot..... Idest 3

Ahoz való golóbis..... Nr 220

Keét *Folkaun*, vetnek 2¼ fontot ..... Idest 2

Öt *Folkaun*, vetnek egyaránt 2 fontot ..... Idest 5

Ahoz való golóbis..... Nr 1415

Sebes taraczk nyolcz, minden szerszámával 8

Ahoz való vas golóbis ..... Nr 4702

Kis *Taraczk* kettő ¼ fontot ..... Idest 2

Ahoz golóbis ..... Nr 100

Haufnitzin nevű álgyu vet 70 vagy 80 fontot ..... Idest 1

Ahoz kőből való golóbis száz ..... Nr 100

Tüzes szerszámhoz való mozsár három

Ismét kettő kisebb ..... Idest 5

Seregfontó hat ..... Idest 6

Ismét kettő dupla, mely nem jó ..... Nr 2

Summa. Mindenféle Álgyu, *Carthauna*, középső *Carthauna*, *Folkan*, Dupla *Folkan*, *Sebes Taraczkok*, *Haufritzin*, és a Tüzes szerszámhoz való mozsár :

Középső Carthauna, Szingelin	Nr	3
Carthauna	«	4
Sebes Álgyu	«	3
Folkan	«	9
Dupla Folkan	«	11
Sebes Taraczkok	«	8
Kis Taraczkok	«	2
	S ^a	Nr 40
Mindenféle Álgyuhoz való golóbis	Nr	15,535
A Végházakra abból adtanak	Nr	2514
	Maradt per Resta-	Nr 13,321
Szakállások	Nr	167
Muskatir puskák	«	103
Puskapor mindenféle. Centenar (mázsa)		299
Salétrom eresztett	«	635
Őn	«	64
Kanót	«	11
Kénkő	«	39
Sáncznak való szerszám	Nr	1400
Mindenféle Álgyuhoz való kötél jó	«	7
Ókötelek	«	12

Defectusok.

Az őfölsége Kassai Zeugházához mindenféle eszközökben való foglalkozások :

Kivántatik mindenféle golóbis 100 mázsa	800	frt
Álgyuhoz való négyféle kötél. Egy-egy féle tiz. Me-		
gyen a pénzre	453	«
50 Paumb, avagy Tartó Istráng	75	«
200 kötés kötél a tüzes szerszámmhoz	36	«
100 centenar (mázsa) kanót	1000	«
200 sing vásznót a tüzes szerszámmhoz	18	«

Sáncznak való eszközökhöz :

1000 széles kapa. Négyével	250	«
600 vas lapát, háromával	200	«
800 ortto kapa, négyével	200	«
400 csákán	100	«

300 favágó szekercze, háromával.....	100 frt
3000 kapa nyele. 1½ d(enárjával)	45 «
Ácsoknak való szekerczék	10 «
1000 kosár. 3 d.	30 «
50 szál temérdek deszka hidlásnak való.....	25 «
100 szál deszka Álgyu agyának való	60 «
100 centenar (mázsa) mindenféle singvas	400 «
100 centenar (mázsa) másféle vas és a ten- gely alá való	400 «
25 rúd aczél	115 «
100,000 sindelszeg.....	90 «
25,000 léczszeg	80 «
200 centenar (mázsa) ón	2000 «
6000 kopja vas	200 «
2000 muskatirnak való csők	2000 «
10 centenar (mázsa) réz	320 «
200 centenar (mázsa) kénkő	2400 «
Antimonium és Spiszglas	200 «
Terpentin, egy átalag	50 «
Faolaj 200 font.....	70 «
Olaj.....	50 «
50 centenar (mázsa) fekete szurok	300 «
Fegyverderéknak való 20 ökörbőr	80 «
50 gyalog dob	300 «
Álgyu tisztítani való nemez.....	10 «
Faeszközökhöz való fogyatkozások :	
200,000 sindel	600 «
2000 lécz	60 «
1000 szál deszka	400 «
6000 szál kópja	150 «
1000 mindenféle, kerégyártónak való, küllőfa	40 «
600 talpfa	54 «
Kerékagynak való 10 szálfá	15 «
Mindenféle fa, rótt szekérenderéknak való	50 «
Álgyu tengelynek való fa	25 «
Társzekerre való borításnak gyékény, 50	100 «
A portörőhöz való köllő fa	24 «
A köllő kerékhez való deszkák	4 «
A nagy kerekeknek való deszkák.....	18 «

300 bór veder	300 frt
10 centenar (mázsa) kender	60 «
100 pornak való bórzsák	100 «
Summája a mindenféle eszközökhöz való fogyatkozásoknak teszen	14,467 frtot.

Jonas Benedictus m. propria (s. k.)

Kivül: Kassai lövészerszám- és hadakozáshoz való defectusok. Generalisnak jó tudni.

(Eredetije a kismartoni Eszterházy hercegi főlevéltárban.)

Dr. MERÉNYI LAJOS.

Bakabánya védelmi szabályzata 1642-ből. A XVII. század negyvenes éveiben a török ismételten nyugtalanította a bányavidéket. A sereg Budán gyülekezett s onnan intézte betöréseit Bars és Hont vármegyékbe.¹ A pusztításnak legjobban kitett város Bakabánya volt. Már a XVI-ik században is sokat szenvedett, amiért az országgyűlések gyakran foglalkoztak vele;² 1640-ben, az október elsejére virradó éjjelen a török felgyújtotta.³ III. Ferdinánd király a bányavárosokhoz intézett levelében megemlékszik az ellenség embertelen bánásmódjáról. Ezért a haza érdekében — felszólítja a városokat, hogy 100 főnyi sereget tartsanak Bakabányán, hogy újabb támadás készületlenül ne találja. Egyúttal utasítja azokat, hogy járuljanak hozzá a városi erődítmények jókarban tartásához. A kiadásokat az évi taksába igéri beszámíttatni. Felszólítja továbbá, hogy folytassanak levelezést a nádorral és mindenről értesítsék.⁴

A királyi parancsnak eleget tettek, noha anyagilag erősen megviselte őket. A kisebb városok közül pl. Ujbánya 1641—1643-ig 166 frt 32 dénárt költött rá,⁵ a mi szerény viszonyaihoz képest tekintélyes összeget képviselt. Így jártak a többi bányavárosok is. Hasztalanul fordultak Eszterházy Miklós nádorhoz, ezélt nem értek.⁶

¹ *Mátunák Mihály* Véghles vára. Breznóbánya, 1904, 153—154. l.

² *Magyarország vármegyéi és városai.* Hont várm. 330. l.; *Corpus iuris* 1578. év 27. art., 21. pont; 1635. év 92. art. stb.

³ *Szilágyi Sándor* Magyarország története. VI. k. 474. l.; *Péchy Antal* Az alsó-magyarországi hét bányaváros bányászatának története. Budapest, 1887. II. köt. 386. l.

⁴ *Ujbányai ltár.* fasc. 1630—1650-ig.

⁵ U. o. városi számadások 1641—1643-ig.

⁶ U. o.

A bakabányái lakosságnak sem volt könnyű a helyzete. A katonaság kihágásaitól méltán tarthatott; hiszen a XVI. században hasonló állapotok uralkodtak.¹ A nemességtől is tartott. Utóbbi a török elől a városba özönlött s ott keresett menedéket, a mit viszont a polgárság nem jó szemmel nézett, mert ősi jogait féltette. A visszaélésekről ugyan nem esik szó, de az 1642 november havában létesült 17 pontból álló szabályzat,² mely a katonaság, nemesség és polgárság magatartását szabályozza, következtetni enged a felmerült nehézségekre. Az ellentétek elsimitása annál sürgősebb volt, mert a török a szőnyi béke megszegésével megismételte támadásait.³

A szabályzat értelmében első sorban a város védműveit biztosítják. Az újabban épült erődítmények felülvizsgálása és a felettük való rendelkezés a kiküldött biztos kötelességévé lesz. (2. p.) Ugyancsak intézkednek, hogy rövid vetőgép és 100 mázsa lőpor szereztessék be, a mely beszerzés a bányavárosok feladatát képezzé (3. p.). A zsoldos gyalogság további megtartása kötelezővé válik, a zsold esetleges felemelését pedig a nádortól teszik függővé (4. p.). Biztosítják igazságos kezelését. A maradéköszeget külön pénzeszekrénybe zárják, melynek két kulcsát a városi kapitány és a városi bíró őrzi. Sőt az átvett összegről a biztos által kirendelt két polgár és két tanácsstag előtt tartoznak elszámolni (5. p.). Ekkor két nemes is megjelenik, kiket a nemesség és a város kijelöl (u. o.).

A kapitány kötelességévé teszik, hogy állandó számú gyalogságról gondoskodják, mely ne álljon «majd ide, majd oda» elszegődött katonákból, hanem járatos, jól fegyelmezett őrség legyen. Tegyenek esküt és vállaljanak évi szolgálatot (6. p.).

A hetedik pont az egyetértést hangsúlyozza kapitány és sereg, nemesség, városi bíró és polgárság közt. A történt események felől, főképen török veszedelem idején, egymást értesíteni kötelesek. A kapitány mint parancsnok tartozik a polgárságot hűségesküjére figyelmeztetni, hogy esetleges egyenetlenkedés ne hasson bénítólag (7. p.). Viszont köteles a polgárságot zsoldos katonáival szemben megvédeni. Kihágás esetén szükség szerint két vagy több esküdtel azonnal tartozik ítélni, ha a sértett fél így kívánja. A felmerülő költség fedezése a városi tanácsra hárul. Városi jog ellenére a kapitány ne ítélkezzék (8. p.). Munkája könnyítésére a város várnagyot választ a polgárok közül.

¹ Századok 1913. évf. 530. l.

² Ujbányai tár. fasc. 1630—1650-ig.

³ Szilágyi VI. k. 474. l., Végles vára 154. l.

A választáson a kapitány elnököl. A várnagy eskütételre köteles és az őrséggel egy helyen tartozik lakni. Megemlíti a városi templomot is, melynek őrizetével «hét dekuriót» bíznak meg (8. p.).

Nemcsak a katona, de a nemes is tartozik a városi törvény tisztni. A törvények nagy része a város jövedelmi forrásait, elsősorban az ingatlanokból folyókat iparkodik biztosítani. A város erődítményei pedig, mivel többnyire fából épültek, a városi erdő kiirtását idézhették volna elő, a mi a jövedelem csökkenését jelentette volna. Ezért kimondják, hogy sem a kapitány, sem a nemes fát vágni bármely oknál fogva nem merjen (9. p.). Ha a nemes házzal bir, fegyverest köteles tartani, aki veszedelem idején az őrséggel együtt harcol (10. p.). Mint városi lakos osztozik a terhek viselésében. Ha megtagadná, bíróilag kártérítésre szorítható (12. p.). A föld vásárlása városi jog értelmében a bíró jelenlétében bevállással és készpénz fizetése mellett történjék (13. p.).

Hangsúlyozzák az együttérzést, összetartást. Ha nemes vagy polgár elhíresztelés céljából ellenségeskedést szít, országos törvény szerint bűnhődik (11. p.). Ha a vétkes a nemes szolgálatában áll, a városi bíró ítélkezik felette; ha elmenekült, a nemes köteles igazságot tenni (u. o.).

A felsorolt czikkeken kívül a nemesek is létesítettek szabályzatot. Bizonyára a békesség érdekében követelték a polgári jogok tiszteletben tartását s főképen az adózást (1. p.). Utóbbira az adhatott alkalmat, hogy az ingatlannal bíró nemesek nem szívesen fizették a köteles évi adót. Elrendelik tehát, hogy a jövőben számoljanak el a városi pénzügyekről két nemes és két polgár jelenlétében (u. o.). Ha ilyenkor egyenetlenkedés támadna, a bírón kívül külön pénztárnok választassék (3. p.). A tized fizetésére mindenki köteles a bíró kivételével; sőt nem fizetés esetén a tanácsnak bírsági jogot is biztosítanak (4. p.). Végül — veszedelem esetén — a nemesek együttes tanácskozását hangsúlyozzák. (2. p.).

A felsorolt pontok betartásának köszönhető, hogy a város a török dúlások közepette is fennmaradt.

Dr. RELKOVIĆ NÉDA.

Két 1. Lipót korabeli rendelet a várőrségek garázdálkodása ellen (1669.) 1. Lipót uralkodásának számos fájó sebe között nem utolsó az a nagymérvű garázdálkodás, melyet a várőrségek a védtelen népen elkövettek. Lelkiismeretlen várparancsnokok s a többnyire zsold nélkül szolgáló katonák valóságos rémei voltak a várak közelében élő lakosságnak. A mit a török pusztítás és

kegyetlenkedés megkimélt, azt a várak nagy többségében német, de nem ritkán magyar őrsége tette teljesen tönkre. Védelmet a nép sehol nem talált, hiszen sok esetben maguk a parancsnokok szabadították rá a népre embereiket, hogy ekképen a zsoldfizetés folytonos zaklatásától meneküljenek, de meg azért is, mert a harácsolt prédából legtöbbször maguk is részesedtek. Mikor az állapotok már majdnem teljesen türhetlenek lettek, a mindenéből kifosztott nép siralmas panaszait végre meghallották fönt Bécsben is, s igyekeztek legalább rendeletekkel orvosolni az elviselhetetlen helyzetet. Ezeknek a szomorú időknek a beszédes dokumentuma az a két rendelet, melyet az alábbiakban közlünk.

I.

1. Lipót rendelete a magyar várparancsnokokhoz az ellenük felmerült panaszok tárgyában.

Inter cetera, quæ a Partium Superiorum Comitatus Epperiesini Plenipotentiario et Commissariis nostris proposita sunt gravamina, maximi doloris erant graves de nariis militum nostrorum præsidiorum curæ suæ commissorum insolentibus longa serie deductæ lamentationes. Qualiter nimirum iidem milites in miseram et innocuam plebem crudeli modo sæverent; pagos, villas et oppida expilarent, desolarent; Incolas eorundem domi forisque tormentis afficerent et omnibus fortunis expoliarent, sauciarent et quavis levi de causa etiam trucidarent, neque ullam propterea animadversionem a te sentirent vel ex eo, quod de huiusmodi prædis et spoliis participando etiam contra alios judicarios persecutores, eosdem in protectionem tuam asserebant et sub protextu conventionalium tuorum servitorum in ipsis

Azok között a sérelmek között, melyeket a felsővidéki megyék eperjesi teljhatalmú megbízottunknak és kiküldötteinknek előadtak, főleg azok a súlyos panaszok a legfájdalmasabbak, melyeket a gondjaidra bízott várak katonáinak számtalan esetben elkövetett, esztelen gonosztetetei miatt emeltek. Ugyanazok a katonák ugyanis minő kegyetlenségeket követtek el a nyomorult és ártatlan népen; falvakat, majorokat, városokat kiraboltak, elpusztítottak; azok lakóit, a hol érték, megkínózták, minden javaikból kiforgatták, megsebesítették s a legcekélyebb ok miatt is meggyilkolták; e miatt őket meg nem dorgáltad s pedig azért, mivel az ilyen rablott jószágokban és zsákmányban te is részesedtél és mindenféle bírói eljárás ellen őket védelmedbe vetted; a rendes bérszolgálat ürügye alatt a végekben minden katonai

confiniis extra album militare et disciplinam copiosiori numero aleres, tantoque petulantiores redderes, ut propter excursions impuneque peccandi licentiam illorum, nemini usquam iter tutum et pacifica honorum suorum possessio concedatur. Quæ quidem malorum genera, tamquam oppresiones pauperum, cum in cælum clamant et juxta Dei vindictam exposcant, nullo modo passuri sumus, ut amplius silentio prætereantur. Quocirca tibi harum serie firmiter præcipientes committimus et mandamus, quatenus acceptis præsentibus primum et ante omnia in tales sceleratos clientes et servitores tuos serio animadvertere, deinde exemplo eorum officiales nostros et milites Præsidiarios curæ tuæ commissos prævia sufficienti inquisitione ac comperta rei veritate punire, demum invisum et nefarium eiusmodi genus malefactorum, quaecunque id fuerit, ex Præsidii nostris eliminare, bonam denique et Deo gratam disciplinam in munere tibi concredito, sub amissione officii, exercere, et ab extradanda cuiquam assistentia militari abstinere: E converso sponte sua assistere volentes arrestare modis omnibus studeas et tenearis, secus non facturus. Gratiam nostram Cæsaream atque Regiam tibi in reliquo benigne propensi manentes. Dabantur in arce nostra Laxemburgi 1. Junii 1669.

szabályzat és fegyelem mellőzésével nagyobb számban tartottál embereket, a kiket olyan elbizakodottakká tettél, hogy portyázásaik miatt, s mivel gonosz tetteiket mintegy engedéllyel és a bűnhődés veszedelme nélkül követték el, az út teljesen bizonytalanná, a vagyon békés birtoklása lehetlenné vált. A gonoszságok e nemeit azonban, a szegénység e sanjargatását, mivel az égre kiáltanak és az Isten boszúzó büntetését követelik, tovább semmi módon szó nélkül tűrni nem fogjuk. Miért is ezen sorainkkal szigorú parancsban meghagyjuk és elrendeljük, hogy azonnal jelen rendeletünk vétele után gonosz szolgálodat és védenczeidet komolyan figyelmeztess, aztán azoknak példaadásul mind a parancsnokságod alatt levő tiszteket, mind pedig a várórséget előzetes és szigorú vizsgálat után — ha a vád valakire beigazolódott — megbüntess s az ilyen istentelen és gonosz tettek elkövetőit — bármit követtek volna is el — várainkból azonnal eltávolítsd, végül rád bizott tisztedben — hivatalvesztés terhe alatt — megfelelő és Istennek tetsző fegyelmet tarts és az ilyen gonoszok védelmezésétől tartózkodjál; azokat pedig, kik az ilyeneket a maguk jószántából tovább védelmezik, igyekezzél minden módon börtönbe juttatni és fogva tartani; másképen nem cselekedvén. Egyebekben maradunk irántad császári és királyi

Generali Cassoviensi, Francisco Chiaky	Csáky Ferencz kassai generálisnak
In simili Vicegenerali, Petheö Tochaiensi : Fabiano Farkas	Petheö kassai, Farkas Fábian tokaji,
Zathmariensi : Stephano Chiaky	Csáky István szatmári,
Kaloviensi : Francisco Sennyey	Sennyey Ferencz kállói,
Szendroviensi : Ladislao Wesselényi	Wesselényi László szendrői, Orlay András putnoki,
Putnokiensi : Andreae Orlay	Koháry István füleki,
Fülekiensi : Stephano Koháry	Balassi Bálint korponai algene- ralisoknak. ¹
Corponiensi : Valentino Balassi.	

II.

Gróf Csáky Ferencz felsőmagyarországi főgenerális parancs-levelé a szatmári végház kapitányához és őrségéhez 1669 május 27. Mi Gróff Csáki Ferencz, Szepes földének örökös gróffja és azon Vármegyének Feő-Ispánnya, az felséges Leopoldus Római Császárnak, Német-, Magyar- és Cseh- stb. országok királyának tanácsa, komornikia és Magyarország felső részeinek s az azokhoz tartozó végházaknak fő Generalissa. Mindeneknek, az kiknek illik, nevezet szerint pedig megírt kegyelmes urunk ó felsége szatmári végházához tartozó fő és vicze kapitánynak, hadnagynak és porkolábnak, strása mesterinek és azok viczéinek ; ismét közönségesen mind lovas-gyalog renden levő sereginek, zászlótartóinak, tizedesinek s fejenként mind katonáknak s gyalogoknak köszönetünket és a kiknek pedig illik, szolgálatunkat ajánlván : adgyuk tudtukra : Mivel az Török igája alatt levő hódoltsági szegénységek pusztítása, nyomorgatása, dulása, fosztása, huzása-vonása, számtalan marhájoknak egyszer is, másszor is elhajtása, prédálása és sok ártatlan keresztyén verontása, s öldöklő gyilkossága véget töt mostani és előbbi sok panaszokkal igen eltötenek füleink. És most az Eperjesen levő kegyelmes Urunk ó felsége méltóságos Commissáriusi s az nemes tizenhárom vármegye követjei (sic!) is affélékkel nem kevesset terhelhetvén, mind irásokkal s mind pedig követyyek által való izenettyekkel igen kívánták töllünk, hogy a megírt Égben kiátó Istentelenségek patrálóit meg bün-

¹ *Nádasdy-levéltár. Oklevelek, I. nro 772. (Másolat.)*

tetvén, az szegénységnek securitássára és az Szent Békessegnek is a Törökkel tovább és jobban való meg tartására s az alat minnyáiuunk meg maradására tellyes tehetségünkkel megorvosolván, az ollyatin gonosztevőket persequálnók és megzaboláznók. Mellyeket hogy annival jobban el követhessünk kegyelmeknek, meg nevezet kegyelmes Urunk ő felsége zatthmári végházában levő fő és vicze kapitán uraknak fő Generális tiszünk és autoritásunk szerént hadgyuk és serio parancsoljuk, ezeket a fellyeb említett bottya alat levő minden rendeknek értésére adván, tiszti és becsületi vesztése alat, kegyelmetek immár ezuton a végh házból egyetlen egy lovast, se gyalogot engedelme nélkül sohová ki ne bocsásson, semminemű dolognak véghez vitelére, külömben, hanem az, kinek hová kelletik memmi, uti levelet adván neki, meg iria abban, micsoda helyre és minemű dologban jáár, s tudhassa kegyelmetek maga is, bottya alat valók között, ki hova megyen s hoi lészen. úgy hogy tudva legyen mindeneknek, hogy az nemes vármegyékben is immár ezuton jobban fognak vigyázni s ha kinek levele nem lészen, vagy pedig az, mint levelében iratott, más dolgokban tapasztaltatik, bár semmi gonoszságot ne cselekedgyék is, megfogják, s mig magokat igazitytyák, tömlöczökben fognak sanyargattatni, annival inkább pediglen, ha ki valami tilalmas dolgokban találtatik, akár legyen levele is, akár ne, kézben adatván, kedvezés nélkül érdeme szerént meg fogják büntetni. Hasonlóképpen sem Groff Pethő Sigmond vice Generális urnak, sem másnak senkinek az végh házban meg ne engedje kegyelmetek, hogy Conventiós szolgálakat tartsanak, hanem ha ki szolgál, vagy ura udvarában, vagy jószágában másutt legyen, és szolgaságának színe alat kegyelmetektől sem dependeálván, az végh házból törvénytelenéseket cselekedni ki ne jár hasson. Ha pedig az ollyan szolgál rendek ezen edictoinunknak engedelmeskedni nem akarnának és azonban valamellyeket mi panasz érne, non obstante és hogy más ember szolgálja, és egyéb akármi exceptiójoknak is helyt nem adván, kegyelmetek tiszti szerént minden tekintet és kedvezés nélkül, mingyárt meg fogassa és erős rab-ságban tetetvén, érdemek szerént törvényessen meg büntettesse, akármi-kor is számot adhatván felölle ezen parancsolatomról, az kinek kíván-tatik. Amint ezen dolog most az Eperjesi Gyűlésbennis meg nyugodott, discursussalis javaltatott. Végezetre tilalmas lévén mindeneknek mi rajtunk kívül az patens levélnek is kiadása, se hódoltságra, se mássova emberek fogására, marha hajtásokra és semmi kártételekre senki paten-set kegyelmetek között is kiadni, akárkinek is ne merészellye. Mert valaki meg próbálja s másoknak kárt tetet, irremissibiliter törvényesen fog számot adni érte. Mellyekben kegyelmetek sub amissione (ut

upra) officii et honoris külömben sem cselekedgyék. Kinek jövendöbeli bizonyására adtuk pecsétet levelünket kezünk irásával is megerösítvén. Datum in libera ac Regia Civitate Cassoviæ. Die vigesima septima (sic!) mensis maii. Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo NcNo

L. S.

gröff Csákí Ferencz.¹

Közli : SEBESTYÉN JÓZSEF.

*A Budán és Pesten fogságban levő törökökről
1686 okt. 25-én készült jegyzék.*

Im Schloss zue Ofen. Mustafa ein Oda Baschi. Hussein ein Ghionuli. Omer ein Janitschar von der 13-ten Oda. Mustafa ein Muezin oder Kirchenreufer. *Hof Janitscharen.* Kara Mustafa. Kara Hussein. Kudschuk Ahmed. Mehemmed abd'ullah. Omer. Jusuf. Dshigrihtschi halil Bascha. Mehemmed. Ismail. Suleiman. Kiose Ali. Ismail Stanboli. Kudschuck Veli. Deli Hussein. Mustafa Vradsch. Ahmed. Hadschi Mehemmed. Ibrahim. Tat Hassan. Kudschuk Ahmed. Koniali Ismail, ist nach Erla vor den Savoyischen Veldscheerer. Ghiusdschi Jussuf. Hassan. Ali Bascha. Saka oghla Mustafa. Abd'ullah. Kudschuck Mehemed. Deli Mehemmed. Deli Ahmed. Hassan. Kiurd Ismail. Kienaan. Ahmed. Mustafa. Hassan. Ali. Mehemmed. Ahmed. Hassein. Veli. Deli Hussein. Dschin Ali. Topal Hussein. Kara Ahmed. Schishmann Hussein. Icimseli Mustafa. Osmann. Deli Hussein. Osmann. Kara Mehemmed. Stamboli. Ahmed Mehemmed. Dscureckdschi Ibrahim. Mustafa. Aivas. Ibrahim. Mehemmed. Mlavikli Mustafa. Tireli Ahmed. Tiriaki Mehemmed. Tosziali Mehemmed. Borlu Mehemmed. Pir piri Schalin. Ersurumli Ibrahim. Kara Mehemmed. Kara Mustafa. Eskidschi Ahmed. Mustafa. Ghiridli Mehemmed. Ali. Ismidli Ibrahim. Amassiali Ali. Edreneli Aivas. Basardschikli Ali. *Die Topdschi.* Balalli Schaaban. Uskudarli Ali. Filibeli Ibrahim. Iskilip Osmann, ein Beder Zurichter. Mustafa. Kirischdschi Hussein. Sakisli Mehemmed. Ghiridli Mustafa. Tos koparan Ibrahim. Abbas bascha. Aivas. Hussein. Redscheb. Suleiman. Ibrahim. Hadschi Hassan. Mehemmed. Ismail. Akdsche Ibrahim. Bokdschi Ahmet. Jussuf abd'ullah. Deli Ahmed. Ibrahim. Hussein. Mehemmed. *Die Dschebedschi.* Bosnak Ibrahim. Deli Hassan. Pir piri Hassan bascha. Edreneli Kara Mustafa. Edreneli Mustafa. Iskilipli Ali. Iskiupli Masa. Almadsci Hassan. Seresli Mehemmed. Borghasli Ahmed. *Serden ghietschi von rothen Fahn.* Hussein. Tokatli Ali Suleiman. Mehemmed. Hidir. Jussuf. Mahmud Karloghlu. Ali. Hussein. Hussein. Koniali Ahmed. Ahmed.

¹ *Nádasdy-levéltár* másolati példányáról. (Oklevelek I. nro 771.)

Die Silhdar von gelben Fahn. Mussa Amassiali. Tokatli Osman. Osman dschikdli Mehemed. Asmassieli Mustafa. Gordesli Murad. Nighsarli Omer. Ersurumli Bekir. *Die Tîmar Sipahi von Saghkol.* Samokovli Hassan. Scharkioli Ahmed. Scharkioli Schaaban. Ahmed ein Diener von Hassan Sipahi. Mehemed alaascha hissarli. *Von den Senendre Sandschak.* Hali poschrefzali. Mehemed poschrefzali. Jussuf poschrefzali. Ahmed Krivadscha. Ali Mischli. Ahmed Nischli. Osmanu nischli. *Von Kiostendil Sangiak.* Haaschi Ramedan Kuracknick. Redscheb Krachnoa. Salih Bapamidsche. Hassan Tekie. *Von Konia Sandschak.* Ahmed. *Von Ochri Sandschak.* Kudschuk Mehemed. Seinel. Omer. Kassim. Ibrahim. Mustafa tunk. Ochri Hassan. Hussein ein Beder Zurichter. *Von des Abdi bascha Semim zu Pferdt.* Ali. Ali. Hassan. Mahmud. Deli Hassan. Deli Mustafa. Deli Ali. *Von der nahie Debre.* Osmann. Dschaafer. Redschab. Osmann. Mehemed. Hussein. Mehemed. Dervisch. Hussein. Mustafa. Hussein. Ahmed. Seinel. *Von der Skenderie Sandschak.* Ibrahim. *Unterschiedliche Diener.* Ali des Aga von Schakahiatshe. Ali des Ismail Sipahi von Srem. Ramedan des Murad Aga von Srem. Mustafa des Ahmed Aga von Srem. Jussuf des Mehemed Begh von Srem. Mehemed des Ibrahim Aga von Poschrefza. Hussein des Hassan Aga von Semendria. Mustafa des Ahmed Aga von Leskovza. Halil auss des Abdi Pascha Kuchel. Hassan des Topdschi Ahmed Aga Kuchel Jung. Mustafa des Topdschi Kam Hassan Aga Kuchel Jung. Schalim des Ahmed Sipahi von Voliva Ros Knecht. *Veiber.* Malikie. Meriem. Scheheri. Attie. Fatime. Mihmam. Fatime. Hava. Salihe. Esime. Hatidsche. Salihe. Fatime. Assie. Kadire. Rasie. Von diesen Weibern seind 4 Herrn Generalwachtmeister Graffen Veterani gehörig.

Summa der Türken und Türkinen im Schloss zue Ofen 208 Köpf.¹

Közli: —g. —f.

A Hóra lázadás a brudbányai pusztításának egykorú leírása. II. József szerencsétlen politikája egyik legszomorúbb következményének, a hazánk oláhok által lakott vidékein 1784-ben keletkezett Hóra-lázadásnak számos leírása maradt fenn korunkra. Ezeknek egyike, az a sűrűen teleírt ívre terjedő elbeszélés, mely a marosvásárhelyi ref. kollégium régi írásai között Szabó Pál a brudbányai kálvinista prédikátor följegyzésében található.

Az A brudbányán történeteknek ez a leírása eddig nem volt ismeretes, nem említi gr. Teleki Domokos sem A Hóra-támadás története (Pest,

¹ Orsz. Levéltár. Cam. Admin. zu Ofen Miscell. Nr. 96.

1865.) cz. munkájában. Azonban megírta a lázadás történetét versekben Bölöni M. Sámuel, az erdélyi udvari kancellária ágense (közölteti a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat XVII-ik Évkönyvében) s minden jel arra mutat, hogy ő, költeményének Abrudbányára vonatkozó részében ezt a leírást forrásul használta. Majdnem szószó szerint vesz át belőle egyes részleteket.

Így pl. a mikor az oláhok a várost megrohanják Bölöni szerint: ... «kiáltván: egy lábíg megölylünk a magyart» (108. l.). Azután az elejükbe ment követek így szólnak: «Ha bort, pénzt, vagy ételt, kell hogy ők adjanak (a városiak az oláhoknak), adnak; Várassokon tsak ne pusztítsanak. És ha kire vagyon ráncorok, ki adják, tsak hogy Várossokat virágjában hadják!» A pusztítás leírásánál Bölöni költői kitérést tesz, de újból visszatér forrásához: «Nints Ablak, Ajtó, Zár, Szék, Pintze vagy Hordó, mindent elpusztított ez a gyilkos ordo» (110. l.). Vagy később: A kik selyem Paplany alatt nyujtoztanak, szalmájok nints, hogy már azon alugyanak (U. o.). Ugyanigy verseli meg a református templomban történeteket is: «A koronát is ott össze darabolták... és a miket ottan letéve találtak, egy krajtzárt érőig mindent elprédáltak... Sulyok botokkal leagyalattának, valakik a Templom közepin valának»... (111. l.) Az okozott károkat is ugyanannyira teszi Bölöni is: «Egy milliónyi kárt, hogy Bányán tevének»... Mindezekből is eléggé nyilvánvaló, hogy Bölöninek egyik forrásául szolgált ez a leírás, mely különben csak tizenkilenc nappal íródott az övé előtt.

Sőt az sincs kizárva, hogy Szabó Pál abrudbányai prédikátor épen Bölöni számára írta meg az átéltek emlékeinek egészen friss benyomásai alatt Abrudbánya szerepét az oláh zendülésben. Bölöni ugyan néven nem nevezi meg őt, de versében tizennyolcz sort szentel szerencsés megmenekülése elbeszélésében. A rövid, kúsza vonásokkal készült leírást alább egész terjedelmében adjuk.

Abrudbánya elpusztulásának, tsekély leírása.

Ezen folyó 1784-dik Esztendőben Novembernek 3-dik napján jöve Abrudbányára a Hir, hogy egy *Horja* nevű oláh vezérlése alatt igen teméntelen Nép a' közöst pusztította, a' Nemességet öli. A mely Hir másnap meg erősdedék, mihellyen Csizsár László Urat, kit gyermekeivel maga tulajdon Jobbágyi *Horja* indításából megölvén, 5-a Novembris egész Nap a város körül nevezetesen Csernitzin az oláhok csoportoznak. De nem lévén elégséges Számmal az Nap bé nem ütnek, hanem fel mennek *Topánfalvára*, ott a' Magyarságot el pusztítják, magokat othon nem találván, Házakat el rontják, Vagyonokat el hordják. Más napra viradolog u. m. 6-ta novembris *Topánfalváról* sokat vevén magok mellé,

circiter hat ezernyi Nép Abrudbánya felett, Verespatak felé való Hegyet, mint a' felleg el borította és reggeli 8 ora tájban rettentő ordittással a Városra bé rohannak. Egyben a Várost el borították, ezt kiáltván: *Meg öljük mind egy lábíg a' Magyarokat. Notabene.* Minek előtte a Városba bé jöttek volna, a Város elejekbe ki küldött, meg akarván tudni, mi tzellyok. Ha Bor, Étel, Peuz kell, adnak; vagy ha bizonyos Személyek ellen vagyon tzellyok, ki adják, tsak a Városon ne pusztitanának. De a felelet ez volt: *A Magyaroknak mind egy lábíg el kell pusztulni.*

Sexta. Azért novembris setétt egész éjtszaka le rajzolhatatlan sirás, jajgatás, lövöldözés közt a Házakat rontották, a Házokban csak egy vas szeg is meg nem maradott, az Ajtok ha ki voltak is nyitva, azokat el hasagatták, sarkait le szedték, ha faragott köbe voltanak is öntve, ki húzták; el vitték az Házi eszközöket, ágyakat, székeket, Asztalokat, Almáriumokat, mind el pusztították, hasagatták; az ajtó szemöldökeit el vagdalták, a köfalakat a pénzért fel bontatták, az ágynémüket el vitték, a Derekallyakból a tollat az utzára kiöntötték, a' Pintzék aljtájit mind el hasagatván, a' Pintzékben lévő Hordoknak fenekét ki vágták, a Bort el botsátották. *Haec facies Trojae cum caperetur erat.* Oly pazarlást tettek, hogy senki, aki tsak a' keresztyénségről valamit hallott is, ennek végben vitelére nem mehetett volna; oly komor tekintete vagyon egész *Abrudbányának*, hogy száz esztendő alatt is, vagy talán soha az elébbeni állapattýára vissza nem áll.

Igy el predalvan világi külső javait a' Magyarorságnak (az oláhokat nem bántották), Lelkéhez, Hitihez nyultak. Más nap, id est 7-ma novembris bé jöven, újra azt kiáltották a' Piatz közepén, a ki az Istentől és Császártól vett parantsolat mellett oláh vallásra nem all és oláh köntösben nem jár, mindnyájok előtt nyársba huzzák, vagy fejét vészik.

Ez nap el mentek Verespatakban is, ott is hasonló predalást tettek és kényszergették a Magyar Reformatus, Unitarius, még a Pápistákat is, oláh Görög Vallásra Halál fenyegetésével, mellytől a Nép ugy el rémült, látván, hogy egy felöl a Lelkén kívül semmije sints, másfeől rohannak reájok, hogy oláhok légyenek, hogy mind tzedula váltással mentették meg életeket a' dühösködőktől (ut quondam Libellatici) és oiáh vallásra állottak kitsinyek és nagyok. Sőt még annyira is mentek, hogy 9-na novembris a Reformatum Templom tetejére és ajtajára oláh keresztet tettek; mivel pedig minden halgatok Reformatusok és Unitariusok, oláhok itten, már ez a két Ecelesia oda vagyon, Papságokkal együtt; ebben is tzeljokat el érvén, szüntelen hirül hozzák, hogy visszafordulnak, vagy más sereg támad es mind egész gyermekestől a Magyarokat ez helységben megölik.

Observatio. Sirás, jajgatás, sohajtás vagyon, minden ember az után Halál szint visel és hordoz, pusztá házát földre le borulván Sirattya, a Magyarságnak éppen pénze nintsen, mégis immár a Buza 2 R. forint; éhel halást eleget okot azoknak akik a télen ott maradnak. El menne mind a' Magyarság, de most is bé vagynak az uton álló Tolvajoktól minden felől szoritva, hogy senki egy felé sem mehet, egész vagyonna kinek kinek az a mi magán vagyon, egy Czondra, mert a' kinek poszto gunnyája volt, egészszen levetkeztették belölle; ha meg kapták, egy lábra valoban hagyták; egy ing s lábra valo, több nints mivel változzék, senkinek siuts hová s mire fekügyék, nem hogy Derekallya, párnája s ágya volna, még szalmája sints. Takarodzoja egy tzondra, mivel tserge nints. Sőt a' mi még meg jegyzésre méltobb, a' Szent Hellyeknek sem kedveztek. Abrudbányán a Reformatum Templomba bé mentenek, ott az Orgonát porrá tették, a' Pap feje felett lévő Koronát, a mennyire érhettek, el tsonkították, oda bé tett véghetetlen kintset el vitték. A' kik oda recipiálhatták magokat, a' Templom közepén Sullyok-bottal föbe verték, meg ölték. Ezen pusztulásban a kik megöfettek, a' Magyaroknak azokhoz nem volt szabad nyulni, annál inkább, az Egyházi Szolgának, hanem mint az oktalan állatok, Harang szó nélkül el temettek. Így tselekedtenek a verespataki Plébánuus Házával, a Reformatusok és Unitariusok Parochiaival. Az itten esett kár meg betsülhetetlen. Legalább is esett egy *Millio* kár, mind Ő Felsége, mind az emberek részén, mivel pénznek nem lévén a' Bányászságot nem folytathatják.

Szabo Pál manu propria
Abrudbányai Reformatus Predikator

Anno post Virginis partum Millesimo Septuagesimo Octogesimo Quarto. Tertia decembris. Vásárhelyini ad Marusium in Gymnasio Hugonottorum.

Descripta est per B. E. m. p.

Eddig terjed Szabó tudósítása. Nem nagyigényű dolog. érzik az egészen, hogy sebtében, minden esizolás nélkül vetették papirra, de így is megérdemli, hogy fönnmaradjon az utókorra.

Dr. Dékáni Kálmán.

*A biharvármegyei nemes insurrectio 1805. ben.*¹ «Mint-hogy . . . a' Nemesség fel Ülésében első lépés az, hogy a' Fő Tiszt ki neveztesen, az Ország Gyűlésen a' Lovas és Gyalog Insurgensek

¹ Bihar vármegye 1805 nov. 25. és köv. napjain tartott közgyűlésének jegyzőkönyve, 1781. és 1793. pont.

száma és azoknak Tisztjei eránt kidolgozott Planum pedig úgy mutatya, hogy ezen Megye több Tisza melyéki Nemes Megyékkel formálván egy Lovas Regementet, ahoz ennek kelletik Fő Tisztet adni: azért a' Mlgos Fő Ispány Úr Ö Exllja proponálta a' Statusoknak, hogy magok közzül Fő Kapitányt vagyis Obestert válasszanak.

Kik által is Mlgos Cs. K. Kamarás Kis Rhedei Rhedei Lajos Úr, ki már a 797^k Esztdei Insurrectio alkalmatosságával is, mint Fő Kapitány nagy dítsérettel vezérlette ezen Megye Felült^{ns} Seregét és a' kihez mind ezen buzgó Hazafiúságánál mind más sok és ritka^k test és elmebeli tehetségeinél 's érdemeinél fogva, nagy szeretettel és bizodalommal viseltetnek, egy szívvel és szájjal 's közönséges^{elyen} kiáltással Ezemedes Fő Kapitánynak az az Obesternek elválasztatott és kikiáltatott.

Ki is ez alkalmatossággal is kívánván tsalhatatlan jeleit adni ezen Megye és a' Haza eránt vonszó Hűségének, és nagy Érdemű Elejiről Örökség szerént reája maradott bátor Vitézségének, ezen fényes, de a' mellett terhes hivatalt egészsz készséggel felvállalta, és a' Statusoknak azon nagy bizodalját, melyet a' Hazának ily szorgos és veszedelmes Környülállásaiban Személye eránt kinyilatkoztattak, egy szép és szívre ható Magyar Beszéddel megköszönte.

A' Közönséges Gyűlés November 26^{kán} is folytatvatván . . .
 . . . Azon Deputatio mely a' tegnapi Ülésből kiküldetett, az 1782^k szám alatt, hogy mind azokról, melyek az Insurrectio módja elintézésére szükségesek, dólgozzon ki valamely Planumot és azt terjessze ezen Gyűlés eleibe, azok eránt, melyeket az idő rövid volta miá kidólgozhatott, munkáját azonnal be nyujtja.

Melyben puncto 1° proponálja Tiszteknek ezeket:

A' Lovassághöz.

Százados 1^{so} kapitányoknak.

Báró Vesselényi Istvánt	} Kik közzül választattak:
Báró-Szent Kereszti Istvánt	
Gróf Haller Lászlót	
Miskóltzi Mihályt	
Gróf Lázár Lajost	
Gróf Csáki Sándort és	
Bárány Mihályt	Gróf Haller László a' Palatinale Kun Regementbeli ¹ kapitány és ezeken kívül Balog József Első Vice Szolgabíró, ki már ennekelötte mint Fő Hadnagy szolgált és Kapitányi Karakterrel jött el a' Regementtől.

¹ Most cs. és kir. 12. huszárezred.

2^k Kapitányoknak.

Miskóltzi Mihály
Gróf Csáki Sándor és
Rhédei Ferentz

Választattak :
Mivel Miskóltzi Mihály úr a' 2^k Ka-
pitányságot deprecálta,
Gróf Csáki Sándor és
Rhédei Ferentz.

Fő Hadnagyoknak :

Dravetzki József
Tóth Ferentz
Jakabffi Simon
Beőthi Vintze és
Dömsödi Daniel

Választattak :
Dravetzki József Al Hadnagy a' Pala-
tinalis Regimentben.
Tóth Ferentz Vólt Hadnagy.
Jakabffi Simon a' 800^k Insurrectio-
beli Al Hadnagy és
Beőthy Vintze.

Al Hadnagyoknak :

If. Beőthy László
Miskóltzi János
Sinai Márton és
Kömlösi Károly

Választattak :
if. Beőthy László
Miskóltzi János
Sinai Márton és
Tokodi Imre.

A' Gyalogsághoz :

Fő Strázsa Mestereknek.¹

Sz. Iványi József
Beőthy Ferentz
Frater Lajos
Gróf Thurn

Ezekből proponáltatni fognak Ő Ki-
rályi Fő Hertzegségének :
Sz. Iványi József Comp. Kapitán az
Auffenberg Gyalog Seregénél.²
Beőthy Ferentz Kapitán a' Benyovszki
Seregénél.³
Frater Lajos Kapitán a' Jellaschits
Seregénél⁴ és a' 4^k helyett Baranyí
Antal, ki már két Insurrectióban vólt
Kapitány.

¹ Örnagy.

² 37. gyalogezred.

³ 31. gyalogezred.

⁴ 53. vagy 62. gyalogezred. Az előbbinek tulajdonosa (1802—1810) Jellačić János altábornagy, az utóbbié (1791—1814) Jellačić Ferencz altábornagy volt.

Hat Companiás Kapitányoknak :

Szlávi Antal	} <i>Kik közül minthogy Miskóltzi Mihály úr ezt is deprecálta, választattak :</i>
Beöthy Károly	
Bogdanovits Ferentz	
Súghó László	
B. Radák Ádám	
Bárány János.	Regementjéből. ¹
	Beöthy Károly Hadnagy az Eszterháziében. ²
	Bogdanovits Ferentz Fő Hadnagy a Sztaraiében. ³ Súghó László Hadnagy a Duccáében. ⁴
	B. Radák Ádám Hadnagy a Stipitsében. ⁵
	Bárány János Az Alvintziében.

Fő Hadnagyoknak :

Beöthy Kálmán	} <i>Választattak :</i>
Tokodi János	
Balku László	
Szilágyi Ferentz	
Belitzai Maximilian	
Lakatos Aloysius	
	Beöthy Kálmán Hadnagy az Alvintzi Regementjében.
	Tokodi János Zászló tartó az Auffenbergében.
	Balku László Vólt Insurgens Hadnagy.
	Böszörményi Ferentz.
	Szilágyi Ferentz Mag. Commissarius.
	Belitzai Maximilian Hadnagy a Ferentz Károly Seregében. ⁶

Al Hadnagyoknak :

Belitzai János	} <i>Választattak :</i>
Bárány Antal	
Medve Daniel	
Súghó István	
Csengeri Sándor	
	Belitzai János Zászló Tartó a Sz. Julien Regementjében. ⁷
	Bárány Antal
	Medve Dániel
	Súghó István
	Csengeri Sándor és minthogy proponálva tsak 5 vólt 61-nek Verner Imre.

¹ 19. gyalogezred.² 32. gyalogezred.³ 33. gyalogezred.⁴ Helyesen : Duka (39. gyalogezred).⁵ 10. huszárezred.⁶ 52. gyalogezred.⁷ 61. gyalogezred.

Kezdődik pedig a' Tiszt Urak fizetése, azoké ugyan kik Regimenteknél nintsenek Dec 1° Napjától, azoké pedig kik a' Regimenteknél vagynak, azon naptól fogva, a' meddig a Regiment Cassájából fizetéseket kivéendik. És így a' Számolás rendes voltára nézve szükség lészen hogy e' részben magokat legitimályák.

Proponálta pedig ez alkalmatossággal Ord. V Ispány Úr: hogy mivel ezen Megye különben is nagy számú Gyalogságot ad, jónak itélné, hogy a' felyebb proponált Fő Strázsa Mestereken kívül, még egy Obester is proponáltatnék, a' ki az ezen 's több ehez kaptsolt Megyék által állítandó Gyalog Seregnék lenne Fő Kormányozója, melyre is Kazintzi László Urat minden tekintetben alkalmatosnak itélné, ki a 800^{tk}beli Insurrectioban ezen Megye résziről Obrist-Lieutenant volt és a' ki most is ugyan ezen rangban szolgál a' Kerpen Gyalog Seregében.¹ Mely propositiója Ord V Ispány Úrnak jóvá is hagyatott, de azzal a' hozzá tétellel, hogy nem egy, hanem kettő proponáltasson ezen Obesteri Hívatalra, úgy mint:

Báró Vétsei József Úr ki már a' 797^k-beli Insurrectioban ezen Megye résziről Obrist-Lieutenant volt a' Nemes Gyalog Seregnél és a' felyebb említett Kazintzi László Úr.»

GYALOKAY JENŐ,
tüzérszázados.

¹ 49. gyalogezred.